הגאולה"[13].

*** צוואת ר' יהודה החסיד, שלא ליטול ציפורניים בראש־חודש[14].**

*** מי שטרם בירך את 'ברכת האילנות', יזדרז לברכה היום[15].**

13) משיחת ש"פ קורח, אדר"ח תמוז תש"נ סי"ג – סה"ש תש"נ ח"ב עמ' 539, ובלה"ק 'התוועדויות' תש"נ ח"ג עמ' 383. לע"ע לא מצאתי במקום נוסף בדברי הרבי על הוספה בצדקה בר"ח עצמו. וראה כף־החיים סי' תיט סוס"ק ז.

14) קצות־השולחן סי' עג בבדי־השולחן ס"ק ד, צוואת ריה"ח אות מח. וראה בס' מנהגי ר"ח־חב"ד פי"א הע' 2, ובס' קיצור הלכות משו"ע אדמוה"ז ב'מילואים לסי' רס־רסב (עמ' נד).

15) כיוון שהרבי (ב'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"א סי' קיד) מדייק מלשון 'סדר ברכת הנהנין' לאדה"ז (פי"ג סי"ד) שרק בימי ניסן יכולים לברך.

יום שני

א' באייר, ב' דראש־חודש

דיני ומנהגי ראש־חודש, כדאתמול.

יום שלישי

ב' באייר

"תפארת שבתפארת", יום הולדת את כ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע, בשנת תקצ"ד[16].

16) תולדות חייו ב'ספר התולדות – אדמו"ר מוהר"ש' לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו (בהוצאת קה"ת, ברוקלין תש"ז, תשנ"ז) ובפירוט נוסף, בספר בשם זה של הרה"ח ר"א ז"ל גליצנשטיין, בהוצאת קה"ת, כפר־חב"ד תשל"ו. וראה ב'רשימות היומן' עמ' רפג. רצט.

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**

ב"ה • ערב שבת קודש פרשת קדושים • כ"ח בניסן התשע"ט

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י **מליובאוויטש**
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

התקשרות

אירצג

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפרשת־השבוע
• הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

צעירי אגודת חב"ד
חב"ד כל הלב לכל אחד

> בני־ישראל צריכים לצעוק אל הקב"ה על אריכות הגלות, ולהתחנן לפניו שיוציאם מן הגלות, באומרם שכבר סיימו את עבודתם ("מן העבודה"), ומכיוון שכן - מדוע מעכבים אותם בגלות?
>
> (הזמן גרמא, עמ' 10)

4 > דבר מלכות • 10 > הזמן גרמא • 12 > ליישר הדעות • 14 > הלכות ומנהגי חב"ד

תאריך	עלות השחר** 120 ד' לפני הזריחה	עלות השחר** 72 ד' לפני הזריחה	זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
ו', כ"ח בניסן	3.37	4.35	4.59	6.01	9.14	12.38	1.12	7.21.9	7.48
ש"ק, כ"ט בניסן	3.36	4.34	4.58	6.00	9.13	12.38	1.12	7.22.6	7.48
א', ל' בניסן	3.34	4.33	4.57	5.59	9.13	12.38	1.11	7.23.3	7.49
ב', א' באייר	3.33	4.31	4.56	5.58	9.12	12.38	1.11	7.24.0	7.50
ג', ב' באייר	3.32	4.30	4.55	5.57	9.12	12.38	1.11	7.24.8	7.51
ד', ג' באייר	3.30	4.29	4.54	5.57	9.11	12.37	1.11	7.25.5	7.52
ה', ד' באייר	3.29	4.28	4.53	5.56	9.11	12.37	1.11	7.26.2	7.52
ו', ה' באייר	3.27	4.27	4.52	5.55	9.11	12.37	1.11	7.26.9	7.53

• הזמנים מתייחסים לאזור ההרים והעמקים יש שינויים להגיע למספר דקות.
• לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
• זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
קדושים	6:45	8:00	7:00	8:03	6:52	8:04	7:02	8:02
אמור	6:50	8:06	7:05	8:09	6:58	8:09	7:06	8:07

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב **יוסף־יצחק הכהן אהרונוב**
מערכת: **לוי־יצחק שייקביץ, יוסף־יצחק אולידורט**
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000
פקס: 03-9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
ISSN 7474-0793

אמירת פרקי־אבות (כלשון אדמו"ר הזקן בסידורו) באה בהמשך לתפילת מנחה, שעניינה אינו לימוד, וכלשון הידוע "אני מתפלל לדעת זה התינוק", ולכן גם היא אינה בגדר לימוד כל־כך. אך כדאי ונכון ביותר שכל אחד ואחד יקבל על עצמו, שנוסף לאמירת פרקי־אבות בכל שבת משבתות הקיץ, יוסיף וילמד בעיון משנה אחת (לכל הפחות) עם הפירושים דמפרשי המשנה, כל אחד לפי ערכו[11].

יום ראשון

ל' בניסן, א' דראש־חודש אייר

[רבים ממנהגי ערב ראש־חודש וראש־חודש ומקורותיהם, רוכזו בגיליונות קודמים].

מוצאי־שבת־קודש:

בליל ראש־חודש אין מפסיקים להכריז 'יעלה ויבוא' לפני שמונה־עשרה בדיבור, אבל טופחים על השולחן וכדומה כדי להזכיר זאת לציבור.

שחרית: 'יעלה ויבוא'. חצי הלל[12]. קדיש תתקבל.

בשבת־הגדול, וקדיש־יתום אחר פסוקי הנשיאים [ראה במכתב הרבי הנדפס בסוף התהילים: "וכמש"כ הלבוש סי' קל"ב, אשר **לעולם** צריכים לומר קדיש לאחרי שאמרו פסוקים"] – עכ"פ צריך היה לכאורה לדחות לאחריהם את הקדיש שאחרי התהילים, כמנהגנו בקדיש שאחרי שיר של יום ולדוד אורי וכו'), ובפרט שבשו"ע אדמוה"ז סו"ס נד נפסק שברייתא דר' חנניה נוספה כאן **כדי לומר את הקדיש**. ואולי יש לחלק בין אמירה ברבים יחד (כתהילים) לבין אמירת כ"א בפ"ע אף שנמצאים ביחד בביהכ"נ.

11) ספר־השיחות תנש"א ח"ב עמ' 596, 664. הובא ב'שערי המועדים' ספירת־העומר, סי' לז. וראה גם 'תורת־מנחם – התוועדויות' תשי"א ח"ב ס"ע 62 שכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ אמר לרבי **ללמוד או לומר** פרקי אבות בש"ס ווילנא [כנראה רק בגלל המפרשים, כי יש כמה שינויים בנוסח אדמוה"ז בפרקי אבות שבסידור מהנוסחאות האחרים, ו"חייב אדם לומר בלשון רבו" – לקוטי־שיחות, כרך ו, עמ' 301, ועד"ז בשער הכולל פ"ל ס"ג] "אבל לא באריכות". וכן מסופר ב'רשימות היומן' עמ' שפא, שהורה כן כ"ק אדמו"ר מהורש"ב לאדמו"ר מהוריי"צ. ושם בעמ' קפז מסופר שאדמו"ר מהורש"ב היה **לומד** פרקי אבות בשבתות הקייץ – לפעמים ב' וג' משניות בכל שבת, **ולכן** נמשך **אצלו** לימוד זה כל הקיץ (ראה 'אוצר' עמ' רמה. ועיי"ש בנושא זה ממקורות נוספים, וכן תיוור מסויים בין זה להאמור שם בעמ' שפד, שבכלל "**למדו** פרק" כל שבתות הקייץ).

12) בעבר הובא פעמים רבות מה שסיפר הרבי (שיחות קודש תשמ"א ח"ד ס"ע 322, בלתי מוגה) ש"חסידים נהגו 'אריינכאפן' (='לחטוף') ולומר את הברכה בעצמם בחשאי" [ולמרות שאין לראות בזה **הוראה**, הרי כו"כ דברים סיפר הרבי באופן כזה כדי ש**חסידים** יאמצו זאת, ובפרט כאן שלא ידוע כלל על מנהג כזה **בעבר** בין **חסידים**]. והנה בגיליון תק"נ עמ' 18 הובא (לאחרונה) שהמברך בעצמו לא יענה אמן אחר ברכת הש"ץ לפני התחלת ההלל (ע"פ שו"ע אדמו"ר הזקן סי' נט סו"ס ד), עיי"ש. אמנם בווידאו מקריאת המגילה מכמה שנים ברור שהרבי היה מברך בעצמו וממתין לענות אמן על ברכת הקורא לפני התחלת הקריאה (וזה כדעת הגהת יש נוחלין שהביא הברכי־יוסף סו"ס רצה, וכ"כ העולת שבת סי' רעג – ראה הדעות בזה בשו"ת יחווה־דעת ח"ו סי' כה, ובמילואים ל'סדור רבנו הזקן עם ציונים והערות' עמ' תשל ציין גם לקצות־השלחן סי' לז בבדה"ש ס"ק כג. ומעשה רב. והסברא לכאורה היא, כיוון שבענייתו הוא מאמת גם את ברכתו־שלו) וא"כ גם כשכמה אנשים עושים קידוש, ושמע אחד מהם את חבירו שסיים את הברכה לפני שתייתו־שלו, יענה אמן. גם הרב אליהו שיחי' לנדא מסר בשם אביו הרב יעקב ז"ל שבמצבים כיו"ב בבית רבנו ברוסטוב בשעתו נהגו בני־הבית לענות אמן. ולפ"ז אולי הפי' 'אריינכאפן' (ב'התקשרות' גיליון שלח עמ' 18 הוצע, שהכוונה לברך לפני ברכת הש"ץ כדי שלא לעבור להדיא על דברי אדמוה"ז ולברך בעצמו אחריו) הוא גם – לגמור מהר ולענות אמן על ברכת הש"ץ. וע"ע.

שיר־של־יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום. הוצאת ס"ת. קוראים לארבעה עולים בפרשת התמיד וקרבנות שבת וראש־חודש בפרשת פינחס. חצי קדיש. הגבהה וגלילה. אשרי, ובא לציון (הש"ץ אינו מסיימו בקול רם). יהללו. הכנסת ספר־תורה. חליצת תפילין דרש"י. הנחת תפילין דרבנו־תם. ג' פרשיות דקריאת־שמע, ופרשיות 'קדש' 'והיה כי יביאך'. שש זכירות. חליצתן. אמירת איזה מזמור (עכ"פ הש"ץ יסיימו בקול), קדיש. תפילת מוסף.

* "דבר נכון ביותר, שבכל ראש־חודש (מדי חודש בחדשו) יתאספו יהודים יחד בכל מקום ומקום, בכל קהילה ובית־הכנסת, לעשות התוועדות, לדבר דברי תורה, לאמור 'לחיים', 'לחיים ולברכה', לברך איש את רעהו בכל הברכות הטובות, ולקבל יחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות, ומתוך שמחה וטוב לבב, התוועדות של שמחה, וכפסק־דין הרמ"א 'וטוב לב משתה תמיד'.

"וכדאי לקשר את ההתוועדות והשיעורי־תורה ברבים (בימי החול) גם עם נתינת הצדקה, שיש לה סגולה מיוחדת שגדולה צדקה שמקרבת את

הלכות ומנהגי חב"ד

בקריאת "שניים מקרא ואחד תרגום" לשבת זו יש לזכור לקרוא את שני ההפטרות - של פרשת 'קדושים' ושל 'מחר חודש', כמנהגנו. והנוהגים בזה כמנהג רבותינו נשיאינו, יקראו את הפטרת 'קדושים' בעש"ק אחר־הצהריים, ובשבת־קודש לפני תפילת שחרית, לאחר קריאת ה'שביעי' שוב, יקראו את הפטרת 'מחר חודש'.

שבת־קודש פרשת קדושים[1]
כ"ט בניסן

השכם בבוקר - אמירת תהילים בציבור. אחר־כך לומדים כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר־כך - התפילה[2].

הפטרה: "ויאמר לו יהונתן, מחר חודש"[3].

המולד: שבת קודש בשעה 14:10.

הש"ץ[4] נוטל בידו את ספר־התורה ומחזיקו בשעת ברכת החודש[5].

מברכים החודש: "ראש־חודש אייר[6], [מחר] ביום הראשון וביום השני"[7].

אין אומרים 'אב הרחמים'.

לאמירת 'אשרי' - מוסרים את ספר־התורה לאחר להחזיקו בישיבה, והציבור רשאי לשבת, והאומר 'יהללו' נוטלו שוב בידו (וכן נהג הרבי שנטל את הספר בעצמו, ואמר 'יהללו'[8]).

התוועדות בבית־הכנסת[9].

במנחה אין אומרים 'צדקתך'.

קוראים פרק ראשון ממסכת אבות[10].

1) בחו"ל – פרשת אחרי.

2) ספר־המנהגים עמ' 30.

3) קרא הפטרה אחרת – קורא אחריה 'מחר חודש'. ואם נזכר אחר הברכות – קורא אותה שם בלא ברכה (לוח כולל־חב"ד פ' נח השתא).

4) אינו חייב להיות ש"ץ דשחרית או דמוסף, כי־אם הש"ץ **לעניין זה** (בבית חיינו אמר זאת הגבאי והבעל־קורא הרה"ח ר' יוחנן גורדון ע"ה, ואחריו הבעל־קורא הרה"ח ר' מרדכי שוסטערמאן ע"ה - 'למען ידעו... בנים יוולדו' עמ' 137).

5) ורק אם הוא זקן וקשה לו להחזיקו משך־זמן, יתן לאחר להחזיקו (המקורות נסמנו ב'בירור' בנושא שנדפס ב'התקשרות' גיליון תצו עמ' 17, עיי"ש).

6) שמו של החודש נכתב בשני יודי"ן – אייר, דווקא. ובפרט על־פי המבואר, שאייר הוא "חודש שנולדו בו זיוותני עולם", הוא ראשי תיבות סוד המרכבה שלימה – **א**ברהם, **י**צחק, יעקב, **ר**חל (נחלת־שבעה ס"ז. מאורי־אור בערכו) – אג"ק כרך טו עמ' קלו.

7) כמה מאנ"ש זוכרים בבירור, שבאם חל ר"ח למחרת השבת היה הרב שוסטערמאן אומר: "מחר ביום הראשון וביום השני", ורק אם חל בש"ק הבאה וביום שלמחרתה, הזכיר "... ולמחרתו ביום הראשון". י"א שבתחילה לא היה מזכיר תיבות אלה כלל, ורק אחרי שהרבי דיבר על הנושא בשיחה (מתחילת שנות הלמ"ד, שלע"ע לא מצאנוה) החל לנהוג כאמור. וראה בלקוטי שיחות ח"כ עמ' 555 בהערה הראשונה (ולא נתפרש מהו ה'צ"ע' שם).

8) כשהרבי התפלל בש"ק לפני העמוד, היה בדרך כלל נשאר לעמוד (לאחרי אמירת ההפטרה) על הבימה, וכשהגיע ל'יהללו' היה מכריז 'יהללו' ומלווה הספר־תורה בחזרה לארון הקודש (לקט הליכות ומנהגי ש"ק עמ' 42). אבל בימות החול חזר הרבי לפני העמוד כדי לומר 'אשרי' 'ובא־לציון' וקדיש תתקבל, ואחרים אמרו 'יהללו' (הרה"ח ר' יוסף־יצחק שי' אופן). ההוראה היא שאין הקפדה מי יאמר זאת – ראה 'התקשרות' גיליון רב"י עמ' 18,17, לקט מנהגי ביהכ"נ חב"ד בש"ק, שבו כתבו **שהמגביה** אומר 'יהללו' והרבי מחק זאת, ובנוסף – במוסף ציין "?" לפני המנהג, ובמנחה העיר "לא זהו הדיוק".

9) היום־יום, ל' ניסן.

10) ראה ב'התקשרות' גיליון רעח עמ' 17 אודות פסוקים וחלקי־פסוקים שבפרקי־אבות, שהורה הרבי שלא לאומרם (ולכאורה כן צ"ל גם באמירת הגש"פ בשבת הגדול) עם שמות ה' כמות־שהם.

צ"ע מ"ט רגילים אצלנו (כ"כ גם ב'אוצר' עמ' רמד, וכן נהג הרבי) שא"א קדיש דרבנן אח"כ (ועד"ז אחר אמירת הגש"פ

פרשת קדושים | להושיט יד לחוטא

בין המצוות אשר צוה ה' אלוקינו אותנו, כל היהודים, ישנה מצוות ואהבת לרעך כמוך, והיא אחת מהמצוות העקריות בדתי ה' אלוקינו ומצותיו, שניתנו לנו כל ישראל על ידי משה רבינו ואשר כל היהודים מחויבים לקיימה,

ושיעור המצווה היא לאהוב את כל מי שהוא יהודי ויליד ישראל בין שהוא מכרו או בלתי מכרו, בין שהוא חרדי בין שהוא חפשי, ורק מי שהוא חוטא בזדון ובשאט נפש צריכים לשנוא את פעולותיו הרעים ולהוכיחו על זה, אבל אותו בעצמו אין רשאים לשנוא אדרבא צריכים לרחם עליו על אשר נפל במצבו המוסרי ולהושיט לו יד עזרה מוסרית להסביר לו את טעותו הגדולה ואשר נפל בטיט היון מבלי דעת את חכמת התורה ומעלת יופי מצות המעשיות.

(אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע, א'תתקמט)

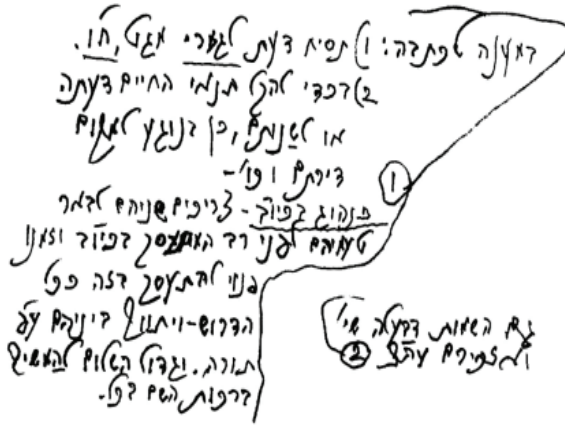

במענה למכתב:

1) תסיח דעת **לגמרי** מגט, **ח"ו**.

2) בכדי להקל תנאי החיים דעתה או לשַנותם, כן בנוגע למקום דירתם וכו' -

כנהוג בכיו"ב - צריכים שניהם לבאר טעמיהם לפני רב המתעסק בכיו"ב וזמנו פנוי להתעסק בזה ככל הדרוש - ויתווך ביניהם ע"פ תורה. וגדול השלום להַמשיך ברכות השם בכל.

גם השמות דבעלה שי', ואזכירם עה"צ.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ח בניסן ה'תשע"ט - ה' באייר ה'תשע"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ח בניסן	הל' נזקי ממון פרק ט-יא.	הל' טומאת מת פרק ד.	מ"ע רמא.
ש"ק	כ"ט בניסן	פרק יב-יד.	פרק ה.	מ"ע רמא.
א'	ל' בניסן	הל' גניבה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ו.	מל"ת רמד. מ"ע רלט.
ב'	א' באייר	פרק ד-ו.	פרק ז.	מ"ע רח. מל"ת רעא. ערב.
ג'	ב' באייר	פרק ז-ט.	פרק ח.	מל"ת רמו. רמג.
ד'	ג' באייר	הל' גזילה ואבידה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ט.	מל"ת רמה.
ה'	ד' באייר	פרק ד-ו.	פרק י.	מל"ת רמז.
ו'	ה' באייר	פרק ז-ט.	פרק יא.	מל"ת רסה.

מקדושת כוח המעשה מגיעים ל"קדוש אני"

פרשת קדושים נאמרה ב"הקהל", מפני ש"רוב גופי תורה תלויין בה" • והלוא הציווי של כיבוד אב ואם, כמו הציווי של שמירת שבת, נאמרו עוד קודם לכן?! • ומדוע חשוב שפרשה אשר "רוב גופי תורה תלויין בה", תיאמר ב"הקהל" דווקא? • הוראה נפלאה בנחיצות העברת השליחות לכל יהודי ללא שיהוי ודחייה! • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א

קודם הציווי "קדושים תהיו וגו'" שבהתחלת פרשתנו, באה הקדמה - כמו בכמה וכמה פרשיות בתורה - "וידבר ה' אל משה לאמור". ולאחרי כן באה הקדמה נוספת - שבזה נבדלת פרשה זו משאר פרשיות התורה - "דבר אל כל עדת בני ישראל".

ועל זה מפרש רש"י - בהעתיקו את התיבות "דבר אל כל עדת בני ישראל" - "מלמד (היינו, שתיבות אלו באות ללמד עניין שישנו רק בפרשה זו ולא בשאר פרשיות, ומפרש מה באות תיבות אלו ללמד) שנאמרה פרשה זו בהקהל", לכל בני ישראל, שלכן נאמר "דבר אל כל עדת בני ישראל".

כלומר: כל שאר פרשיות התורה אמרם משה רבינו לכל בני ישראל לאחרי שאמרם לאהרון ובניו והזקנים, כפי שפירש רש"י מה שכתוב בפרשת תישא[1] "ואחרי כן נגשו כל בני ישראל ויצוום גו'", "אחר שלמד לזקנים חוזר ומלמד... לכל ישראל", "כיצד סדר המשנה? משה היה לומד מפי הגבורה, נכנס אהרון שנה לו משה פרקו, נכנסו בניו כו', נכנסו זקנים כו' (ורק אחר־כך) נכנסו כל העם כו'"[2]; מה־שאין־כן פרשה זו אמרה משה מלכתחילה "בהקהל", "אל כל עדת בני ישראל" יחדיו[3].

ומוסיף רש"י לבאר הטעם ש"נאמרה פרשה זו בהקהל", דלא ככל שאר הפרשיות - "מפני שרוב גופי תורה תלויין בה".

ב. ולכאורה אינו מובן:

א) מהו ההכרח שבגלל ש"רוב גופי תורה תלויין בה" תצטרך פרשה זו להאמר "בהקהל"? - הן אמת שכיוון שיש בה "רוב גופי תורה" צריכה פרשה זו לבוא לידיעתם של כל ישראל, אבל אף־על־פי־כן, גם אם לא היתה נאמרת "בהקהל", היה משה מלמדה לכל בני ישראל ככל הפרשיות?

ב) "קלאץ־קשיא": היכן מצינו שבפרשה זו נתחדשו "רוב גופי תורה":

הציוויים **שנתחדשו** בפרשה זו, כמו הציווי "ובקוצרכם את קציר ארצכם לא תכלה וגו'"[4] (שזהו פרט במצוות צדקה), וכיוצא בזה - אינם עיקרים בתורה; ואילו הציוויים שבפרשה זו שהם "גופי תורה",

- כמו הציווי "איש אמו ואביו תיראו" "ואת שבתותי תשמורו"[5], שכיוון שעניינים אלו הם

1) לד,לב.
2) פרש"י עה"פ – מעירובין נד,ב.
3) ראה אוה"ח ריש פרשתנו.
4) יט,ט.
5) שם,ג.

"משה קבל תורה מסיני"

משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלושה דברים (פרק א משנה א)

פירוש כ"ק אדמו"ר:

השאלות במשנתנו: א) למה מפרט התנא את סדר המסורה ואינו אומר בקיצור שמשה קבל תורה מסיני ומסרה לדורות הבאים, עד לאנשי כנסת הגדולה. ב) הרי חלקם של הנביאים בקבלת ומסירת התורה אינו מצד מעלת הנבואה (דהרי אסור לפסוק הלכה על פי נבואה) אלא להיותם חכמים; ולמה מתאר אותם התנא כ"נביאים". ג) "הם אמרו שלשה דברים" - מניינא למה לי?

והעניין:

התנא מלמדנו חמש תכונות נפשיות הנדרשות בלימוד התורה.

משה - מעלתו המיוחדת בקשר לתורה היא ענוותנותו הגדולה, וכמו שאמרו רז"ל שמפני שמיעט את עצמו נקראת התורה על שמו. ותכונה זו מכשירה את האדם להיות "כלי" לתורה.

יהושע - על יהושע נאמר "לא ימיש מתוך האוהל", היינו שהיה מסור ונתון לתורה בלבד. וכך צריכה להיות גישתו של כל אחד, כי גם מי שאין תורתו אומנותו, הנה בזמן שלומד יהיה כאילו אין לו שום "אומנות" אחרת - תורתו אומנותו.

לאחר שתי תכונות אלו, הנדרשות כהכנה ללימוד התורה, מפרט התנא שלוש תכונות השייכות לעצם הלימוד:

זקנים - אמרו רז"ל "זקן - זה שקנה חכמה". כדי שהתורה תהיה קניינו העצמי של האדם (על דרך הקונה דבר בממונו) עליו להשקיע בה עמל ויגיעה.

נביאים - כשלומד אדם באופן של "לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא" זקוק הוא לסייעתא דשמיא, שיכוון לאמיתת ההלכה. עניין "סייעתא דשמיא" כפי שהוא בדור שלם - מתבטא בדור הנביאים.

אנשי כנסת הגדולה - תפקידם של אנשי כנסת הגדולה היה לפסוק הלכה למעשה ולתקן תקנות. ידיעתו של הלומד שההלכה נוגעת למעשה בפועל, מעוררת אצלו עיון רב ומיוחד, מתוך יראה שמא לא יכוון אל האמת, ועל ידי עיונו זה - הרי הוא מכוון אל האמת.

הם אמרו שלושה דברים - מצד בחינת אנשי כנסת הגדולה שעניינם הלכה למעשה ותיקון תקנות נתחדש שיש שלושה דברים.

דהנה, כל עוד שלא הגיע אדם להוראה למעשה (בחינת אנשי כנסת הגדולה) ביכולתו לומר שלגביו יש "שני דברים" בלבד - נותן התורה יתברך והאדם הלומד תורה. אבל משהגיע להוראה, עליו לדעת שיש "שלושה דברים": נותן התורה; האדם הלומד; והעולם, שעליו חלים פסקי התורה. כלומר - עבודתו היא לברר ולזכך את העולם על ידי פסקי התורה.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת נשא תשל"ו - על פי רשימת השומעים, ביאורים לפרקי אבות (א) עמ' 26-25)

'בור' בעבודת ה'

בתחילת פרק י"ג מהלכות נזקי ממון כותב הרמב"ם: "כלים שנפלו לבור ונשתברו, בעל הבור פטור, שנאמר[1] ונפל שמה שור או חמור, מפי השמועה למדו שור ולא אדם חמור ולא כלים", ומוסיף "אפילו נפל שור בכליו ומת השור ונשתברו כליו, חייב על הבהמה ופטור על הכלים".

בהלכה זו מודגש עניין כללי בתורה - שגם העניינים המובנים בשכל, "משפטים", יש לקיימם כ"חוקים", מצד ציווי הקדוש ברוך הוא:

הסברא נותנת שהחיוב ד"בור" הוא בכל אופני נזק, היינו לא רק בנוגע לבעלי חיים ("שור או חמור"), אלא גם בנוגע לכלים, ועל אחת כמה וכמה בנוגע לאדם. ומה שכתוב "ונפל שמה שור או חמור" - הרי זה מפני ש"דיבר הכתוב בהווה"[2]. ואף על פי כן "מפי השמועה למדו שור ולא אדם חמור ולא כלים" - היפך השכל!

ובזה מודגש, כאמור, שגם ציוויי התורה המובנים ומוכרחים על פי השכל - הרי לאמיתו של דבר, גם הם ציוויי הקדוש ברוך הוא, על דרך הציווי ד"חוקים". ויש ללמוד הוראה בעבודת האדם בנוגע לענייננו הפרטי של "בור": ב"בור" ישנם שני אופנים: (א) "החופר בור עמוק עשרה טפחים"[3], (ב) "עשה תל גבוה . . עשרה טפחים"[4].

ועניינם בעבודת האדם - שתי התנועות דמקבל ומשפיע: "בור עמוק" - תנועת הקבלה, ו"תל גבוה" - תנועת ההשפעה, אשר, שתי תנועות אלו ישנם אצל כל אדם: תנועת הקבלה _"בור עמוק") - "איזהו חכם הלומד מכל אדם"[5], היינו, שגם בהיותו בדרגא הכי נעלית, יכול וצריך לקבל מכל אדם, ותנועת ההשפעה ("תל גבוה") - שהרי כל אחד ואחד חייב בנתינת הצדקה, "אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב ליתן צדקה לאחר", "לא ימנע עצמו משלישית השקל בשנה"[6].

והנה, מכיון ש"נתתי לפניך את החיים ואת הטוב"[7] וגם ההיפך כו', הרי, העניין ד"בור" (בור עמוק או תל גבוה, קבלה או השפעה) יכול להיות בשני האופנים: הן לטוב - שמקבל דברים טובים ומשפיע דברים טובים, והן למוטב כו', ולדוגמא: "איזהו חכם הלומד מכל אדם", בבחינת "חכמים המה להרע"[8], ועל דרך זה בנוגע לתלמיד, שבמקום להיות "תלמיד המחכים את רבותיו"[9], עד כדי כך, ש"הרבה למדתי מרבותי וכו' ומתלמידי יותר מכולם"[10], נעשה תלמיד חצוף שמעיז פניו כו', ועל דרך זה בשאר עניינים כיוצא בזה.

ויש להוסיף בביאור ההדגשה ד"עשרה טפחים" ("בור עמוק עשרה טפחים", או "תל גבוה עשרה טפחים") - להורות שעניין זה (הן תנועת הקבלה הן תנועת ההשפעה) נעשה בכל עשר כוחות נפשו, ובפרטיות יותר: הן לטוב - שהקבלה וההשפעה הטובה היא כדבעי[11], מכיון שחודרת בכל עשר כוחות נפשו, והן למוטב, חס ושלום - שכאשר הקבלה וההשפעה הבלתי רצויה חודרת בכל עשר כוחות נפשו, אזי נעשה נזק בל ישוער כו'.

וזהו תוכן הלימוד דדיני בור בנוגע ל"תיקון הדיעות" - שדרושה זהירות גדולה שב' התנועות דקבלה והשפעה (בור עמוק ותל גבוה) לא ינוצלו עבור עניינים בלתי רצויים, שאז עלול להיות בור המזיק, אחד מארבעה אבות נזיקין, רחמנא ליצלן, כי אם, עבור ענייני טוב וקדושה, לקבל ענייני טובה וקדושה, ולהשפיע ענייני טוב וקדושה בכל הסביבה כולה.

(על פי שיחת שבת פרשת נח תשמ"ז. תורת מנחם התוועדויות תשמ"ז ח"א עמ' 487. הנחת השומעים, בלתי מוגה)

1) משפטים כא, לג.
2) בבא קמא נד, ב – במשנה.
3) הלכה יב.
4) הלכה טו.
5) אבות ריש פרק ד.
6) רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק ז הלכה ה.
7) נצבים ל, טו.
8) ירמיה ד, כב.
9) חגיגה יד, א.
10) תענית ז, א. וש"נ. רמב"ם הלכות תלמוד תורה סוף פרק ה.
11) ראה כתובות סז, רע"א.

"גופי תורה" לכן נאמרו בעשרת הדברות[6], ובפרט שבנוגע לכיבוד ומורא אב ואם אמרו חז"ל[7] שהשווה אותם הכתוב לכיבוד ומורא המקום, והרי כיבוד ומורא המקום הוא עיקר בתורה, וכן בנוגע לשמירת שבת אמרו חז"ל[8] שהיא שקולה כנגד כל התורה כולה,

ועל־דרך זה הציווי "וכי תזבחו זבח שלמים וגו'"[9], שהוא גם עיקר בתורה, שהרי "שלמים", "שיש בהם שלום למזבח ולכהנים ולבעלים"[10], הוא עניין עיקרי בקורבנות, וקורבנותיהם עיקר בתורה, להיותם (א) משלושת הדברים שעליהם העולם עומד[11], (ב) מהלכות חמורות שבתורה[12] -

הרי עניינים אלו **לא התחדשו** בפרשה זו, אלא נאמרו כבר לפני זה: "איש אמו ואביו וגו'" - בעשרת הדברות, וקורבן שלמים - בפרשת ויקרא[13].

וכיוון שכן, הרי גם אם יימצא טעם והסבר לכך ש"גופי תורה" צריכים להאמר "בהקהל" - עדיין אינו מובן: כיוון ש"גופי תורה" אלו לא נתחדשו בפרשה זו, אם כן, למה "נאמרה **פרשה זו בהקהל**"?

ג) לשון רש"י (וכן הוא בתורת כוהנים[14] ובמדרש[15] ששם הוא המקור דפירוש רש"י) הוא "רוב גופי תורה תלויין בה". ולכאורה, הווי ליה למימר שרוב גופי תורה **נאמרו** בה, **נכללו** בה, וכיוצא בזה, ומהו דיוק הלשון "**תלויין** בה"?

ג. אך קושיות אלו מתורצות אחת בחברתה:

רש"י אינו יכול לומר ש"רוב גופי תורה **נאמרו** בה" (וכיוצא בזה) - כיוון שבפרשה זו **לא נאמרו** גופי תורה כלל (כלומר: לא זו בלבד שלא נאמרו בה רוב גופי תורה, אלא שלא נאמרו בה גופי תורה כלל), שהרי כל גופי תורה שנזכרו בפרשה

> החידוש של פרשה זו הוא - ש"רוב גופי תורה תלויין בה", היינו, שאופן הקיום של רוב גופי תורה שכבר נאמרו בפרשיות שלפני זה תלוי בפרשה זו

זו, נאמרו כבר בפרשיות לפני זה.

החידוש של פרשה זו הוא - ש"רוב גופי תורה **תלויין** בה", היינו, שאופן הקיום של רוב גופי תורה שכבר נאמרו בפרשיות שלפני זה **תלוי** בפרשה זו, כי, לולי פרשה זו היה יכול להיות קיומם באופן שהוא היפך רצון העליון, ובפרשה זו תלוי שיהיה קיומם כפי רצון העליון.

ולדוגמא: בנוגע ל(כיבוד ו)מורא אב ואם - שהוא עיקר בתורה ("גופי תורה") כנ"ל - הרי לולי פרשה זו היה מקום לומר שגם כאשר אביו יאמר לו חלל את השבת צריך לשמוע לו [ולכן "סמך שמירת שבת למורא אב ("איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו"), לומר אף־על־פי שהזהרתיך על מורא אב, אם יאמר לך חלל את השבת אל תשמע לו"[16]], ונמצא, שקיום הציווי של כיבוד ומורא אב ואם "**תלוי**" בפרשה זו, שעל־ידה יתקיים ציווי זה כפי רצון העליון, ולא באופן הפכי ח"ו.

ועל־דרך זה בנוגע לציווי על קרבן שלמים - שגם הוא עיקר בתורה כנ"ל - ש"**תלוי**" בפרשה זו, שבה נתבארו כמה וכמה פרטים באופן קיום הציווי שיהיה כפי רצון העליון, ולא באופן הפכי ח"ו.

וכן הוא בנוגע לכמה וכמה גופי תורה שנזכרו בפרשה זו.

6) יתרו כ,יב. שם, ח. וראה גם ויק"ר פכ"ד, ה.
7) קידושין ל,ב. תו"כ ריש פרשתנו.
8) ירושלמי ברכות פ"א ה"ח. נדרים ספ"ג. שמו"ר פכ"ה, יב. זח"ב מז,א. פט,א. וראה חולין ה, סע"א ובפרש"י. הובא בפרש"י עה"ת ס"פ שלח (בשמו של רבי משה הדרשן).
9) פרשתנו שם,ה.
10) פרש"י ויקרא ג,א.
11) אבות פ"א מ"ב.
12) תוד"ה ספרא – ברכות יח,ב.
13) ג,א ואילך.
14) ריש פרשתנו.
15) ויק"ר שם.
16) פרש"י עה"פ.

ד

וכיוון ש"רוב גופי תורה תלויין בה" - לכן "נאמרה פרשה זו בהקהל":

אילו היו נאמרים בפרשה זו גופי תורה חדשים - לא היה אכפת שכל בני ישראל ישמעו ציוויים אלו לאחרי שמשה יאמרם תחילה לאהרן, לבניו ולזקני ישראל, ורק אחרי זה יאמרם לכל בני ישראל;

כאשר הרבי שולח שלוחים ודורש להתמסר לעבודה של הפצת היהדות, הפצת תורת החסידות וכו' - ישנם החושבים: הן אמת שבוודאי צריכים לקיים את השליחות, אבל אף־על־פי־כן, מהי המהירות?

אבל כיוון שבפרשה זו תלויין רוב גופי תורה, היינו, שפרשה זו באה לבאר ולהבהיר בנוגע לציוויים **שכבר נאמרו לפני זה** שאופן קיומם יהיה **כדבעי**, ולולי פרשה זו עלולים לקיימם באופן שהוא **היפך** רצון העליון, ובפרט שהמדובר אודות ציוויים שהם **עיקרים** בתורה, "גופי תורה", ובזה גופא (לא רק עניינים אחדים, אלא) "**רוב** גופי תורה" - אזי חבל על כל רגע:

אי־אפשר להמתין עד שמשה ילמד פרשה זו לאהרון, ואחר־כך לבני אהרון, ואחר־כך לזקנים - שהרי בינתיים עלולים בני ישראל לעשות "רוב גופי תורה" באופן שהוא היפך רצון העליון ח"ו,

[ואי־אפשר להבהיר זאת בכך שבינתיים ישמעו כל בני ישראל מאהרון או בניו או הזקנים שכבר שמעו ממשה את הפירוש האמיתי באופן קיום ציווי פלוני - מכיוון שבשומעם את הציווי ממשה הונח אצלם באופן מסויים, לא יועיל מה שישמעו מפלוני, אפילו בשמו של משה, שהפירוש האמיתי הוא באופן אחר, אלא בהכרח שישמעו זאת **ממשה עצמו**].

ולכן, כאשר נאמרה פרשה זו על־ידי הקב"ה - הוצרך משה לאמרה תיכף ומיד "בהקהל", במעמד כל בני ישראל, דלא כ"סדר המשנה" שהיה נהוג בכל שאר פרשיות התורה, כי, כדי לשלול עניין של קלקול, ובפרט ב"גופי תורה", כדאי לשנות מהסדר הרגיל (ועל־דרך שמצינו שלאפרושי מאיסורא מותר וצריך להזכיר עניין של הלכה גם במקומות שבהם אסור להזכיר דברי תורה[17]).

ה. על־פי זה יש לבאר עניין נוסף בפרשה זו - בנוגע לפירוש רש"י:

בפירוש רש"י בפרשה זו מצינו בירור הלכה של כמה וכמה עניינים. ולכאורה, כיוון שבפירושו על התורה בא רש"י לפרש פשוטו של מקרא - מה מקום לעניין של בירור הלכה שאינו נוגע לפשוטו של מקרא?

וההסברה בזה - שאף שבירור ההלכה בעניין המדובר בפסוק פלוני אינו נוגע לפשוטו של מקרא של פסוק זה עצמו, מכל־מקום, הרי זה נוגע לפשוטו של מקרא דהתחלת הפרשה - "דבר אל בני ישראל", "מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל מפני שרוב גופי תורה תלויין בה" - להבהיר כיצד תלויין בפרשה זו רוב גופי תורה, כיוון שבה נתבארו כמה וכמה פרטי הלכות שעל־ידם יהיה קיום המצוות כפי רצון העליון, כנ"ל.

ו

ועל־פי זה יש לתרץ גם קושייה צדדית:

מצינו במדרש[15], שלאחרי שמבאר ש"פרשה זו נאמרה בהקהל מפני שרוב גופי תורה תלויין בה", מוסיף: "ג' פרשיות הכתיב לנו משה רבינו בתורה וכל אחת מהן יש בה משישים שישים (ויש דעה: משבעים שבעים) מצוות, ואלו הן כו' ופרשת קדושים".

ולכאורה קשה: אם כן - היו גם שתי פרשיות

17) שבת מ,ב. רמב"ם הל' ק"ש פ"ג ה"ה. טושו"ע ואדה"ז או"ח סוסס"ה.

ופורצת אפוא השאלה והזעקה: "עד מתי?".

(משיחת שבת־קודש פרשת תשא תשמ"ז. התוועדויות תשמ"ז כרך ב, עמ' 686)

תפקיד דורנו

במשך כל הדורות של נשיאי חב"ד, וגם בהתחלת נשיאותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, היתה עיקר ההדגשה על הפצת המעיינות, ולא כל־כך על הבאת המשיח (אף שבכללות היה ידוע שפעילות זו מביאה את הגאולה, כמענה הידוע של מלך המשיח לבעש"ט); מה־שאין־כן מאז ההכרזה המפורסמת "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" - ההדגשה היא על הבאת הגאולה. ועד שכל פעולה חדורה בכוונה - להביא את הגאולה, מתוך **ידיעה שזהו תפקידו המיוחד של דורנו זה.**

(ספר־השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 628)

כאייל תערוג

הבקשה והזעקה על היציאה מהגלות אל הגאולה - אינה "חידוש של ליובאוויטש", שכן האמונה בביאת המשיח והציפייה לבואו - מעיקרי האמונה הן. כמו כן, כל יהודי מבקש "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח . . כי לישועתך קיווינו כל היום", "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים".

גם נעים זמירות ישראל, בשם כל אחד ואחד מישראל, מבטא ומדגיש את גודל צערם של ישראל על הגלות והציפייה והגעגועים לגאולה (במזמור מב בתהילים): "כאייל תערוג על אפיקי מים" - לא רק **שרוצים** "משיח עכשיו", רצון סתם, אלא "**צמאה נפשי**", בדוגמת מי שאין לו מים משך זמן, שצמא ומשתוקק ביותר למים כדי להשיב את נפשו (ראה מפרשים על הפסוק). היינו שהכוסף והצימאון לגאולה הוא דבר הנוגע לחייו ממש.

(משיחת חג השבועות תשמ"ה. התוועדויות תשמ"ה כרך ד, 2211)

בקשה שהיא סיוע

יהודי צריך לרצות ולבקש את הגאולה, ובקשה זו עצמה (וההתבוננות בנושא הגאולה) נותנת לו סיוע ועידוד רב בעבודת הבורא. כשאומרים ליהודי ש"הנה הנה משיח בא", או "אנו רוצים משיח עכשיו" - הרי זה פועל זירוז והוספה **בעבודת ה'**, וזהירות יתירה יותר שלא יהיה בידו שום דבר שיעכב ח"ו את ביאת המשיח.

(ליקוטי־שיחות כרך כ, עמ' 234)

דבר והיפוכו

מבואר בחסידות, שבביאת המשיח יודו בני־ישראל להקב"ה על הגלות, משום שאז יראו את גודל העילוי שנוצר על־ידי הירידה לגלות, ככתוב "אודך ה' כי אנפת בי" (ישעיה יב,א).

אלא שאסור שידיעה זו תפגע חלילה ברצון ותשוקה לצאת מהגלות. לצד ידיעה זו, יש לזעוק - ובאמת - "כי לישועתך קיווינו כל היום", היינו שמחכים ומקווים לביאת המשיח כל רגע ורגע שביום. תובעים מיהודי דבר והיפוכו: מצד אחד עליו להאמין שיש עניין טוב בגלות, וביחד עם זה עליו לזעוק בכל לבו שברצונו לצאת מהגלות.

(משיחת ליל הושענא־רבה תשד"מ. התוועדויות תשד"מ כרך א, עמ' 290)

טוב לו בגלות...

יש השואלים: מדוע עלי "להרעיש" ולזעוק על היציאה מהגלות? והרי בחסדי ה' הנני נמצא במלכות של חסד, ואני לומד תורה ומקיים מצוות מתוך מנוחה.

כשאומרים ליהודי זה, שהגיע הזמן לשכוח מהגלות, לארוז את החפצים ולהתכונן לעלות על ענני שמיא ולטוס לארץ־ישראל - הוא נאנח לשמוע בשורה זו, שכן מה לו להיטלטל ממקומו כשטוב לו כאן, בגלות...

(משיחת לילות חג הפסח תשמ"ח. התוועדויות תשמ"ח כרך ג, עמ' 116)

חסר מעשה אחד

נמצאים אנו ברגעים האחרונים לפני ביאת המשיח, והעובדה שעדיין לא בא אינה, חלילה, משום שהוא מחוסר זמן, אלא מפני שעדיין חסר מעשה אחד שיכריע את כל העולם לכף זכות ויביא את הגאולה.

הכרח השעה מחייב אפוא, שכל יהודי, מקטן ועד גדול, "יחשוב" אודות הגאולה האמיתית והשלמה על־ידי משיח צדקנו, ויפעל להביא את הגאולה, הן בעצמו והן שישפיע על זולתו.

(משיחת ט"ו אדר תשמ"ז. התוועדויות תשמ"ג כרך ב, עמ' 651)

תפקיד דורנו - להביא משיח בפועל!

עשו כל אשר ביכולתכם!

...על־פי האמור לעיל על־דבר הדגשת עניין הגאולה (במיוחד) בזמן זה - מתעוררת תמיהה הכי גדולה:

הייתכן שמבלי הבט על כל העניינים - עדיין לא פעלו ביאת משיח צדקנו בפועל ממש?!... דבר שאינו מובן כלל וכלל!

[...] מה עוד יכולני לעשות כדי שכל בני־ישראל ירעישו ויצעקו באמת ויפעלו להביא את המשיח בפועל, לאחרי שכל מה שנעשה עד עתה **לא הועיל**, והראיה, שנמצאים עדיין בגלות, ועוד ועיקר - בגלות פנימי בענייני עבודת ה'.

הדבר היחידי שיכולני לעשות - למסור העניין אליכם: **עשו כל אשר ביכולתם** - עניינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל, בכלים דתיקון - **להביא את משיח צדקנו תיכף ומיד ממש!**

ויהי־רצון שסוף־כל־סוף יימצאו עשרה מישראל ש"יתעקשו" שהם מוכרחים לפעול אצל הקב"ה, ובוודאי יפעלו אצל הקב"ה - כמו שכתוב "כי עם קשה עורף הוא (למעליותא, ולכן) וסלחת לעוונינו ולחטאתנו ונחלתנו" - להביא בפועל את הגאולה האמיתית והשלמה תיכף ומיד ממש.

(משיחת ליל כ"ח בניסן ה'תנש"א. ספר־השיחות תנש"א, כרך ב, עמ' 474)

"ויזעקו - וידע אלוקים"

יציאת מצרים באה לאחר שבני־ישראל זעקו וביקשו להיגאל, כפי שמספרת התורה (שמות ב,כג־כה): "ויהי בימים הרבים ההם . . וייאנחו בני־ישראל מן העבודה ויזעקו . . וישמע אלוקים את נאקתם ויזכור אלוקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב, וירא אלוקים את בני־ישראל וידע אלוקים".

הווי אומר: בני־ישראל צריכים לצעוק אל הקב"ה על אריכות הגלות, ולהתחנן לפניו שיוציאם מן הגלות, באומרם שכבר סיימו את עבודתם ("מן העבודה"), ומכיוון שכן - מדוע מעכבים אותם בגלות? וצעקה וזעקה זו תביא ל"וידע אלוקים", והקב"ה אכן ישלח לנו גואל צדק בקרוב.

(משיחת שבת־קודש פרשת שמות תשמ"ג. התוועדויות תשמ"ג כרך ב, עמ' 803)

משיח עכשיו

המטרה והמשימה המיוחדת של דורנו היא - להביא את **המשיח תיכף ומיד**, "אנו רוצים **משיח עכשיו**".

ואין בדבר משום חידוש, שכן כל יהודי מתפלל ומבקש בתפילת שמונה־עשרה "את צמח דוד **עבדך מהרה תצמיח** . . כי לישועתך קווינו **כל היום**" (במשך כל היום). וכאשר מגיע זמן תפילת מנחה, ומשיח עדיין לא הגיע, אומרים זאת שוב; ואם הגאולה מתעכבת חלילה עד לערב, חוזרים על תפילה זו בתפילת ערבית!

(ליקוטי־שיחות כרך כ עמ' 458)

עד מתי?

כל זמן שבני־ישראל נמצאים עדיין בגלות, במצב של "בנים שגלו מעל שולחן אביהם" (ברכות ג,א), הם **זועקים: "עד מתי"!**.

וכפי שמקונן נעים זמירות ישראל (תהילים פד,ד): "גם ציפור מצאה בית ודרור קן לה". ציפור, ברייה קטנה, משגיח הקב"ה בהשגחה פרטית שתמצא בית, וגם ציפור דרור, שדרכה לעוף תמיד ממקום למקום ואין לה בית קבוע, יש לה לפחות "קן". ואילו בנו יחידו של מלך־מלכי־המלכים הקב"ה, אין לו לא בית ולא קן, לא דירת קבע ואף לא דירת עראי, אלא הוא נע ונד ומיטלטל בגלות.

הנ"ל צריכות להאמר "בהקהל"?

ועל־פי האמור לעיל מובן החילוק בין ג' הפרשיות - שבשתי הפרשיות יש בכל אחת שישים (או שבעים) מצוות **חדשות**, מה־שאין־כן בפרשת קדושים נתבאר והובהר כיצד ובאיזה אופן יש לקיים את המצוות (שהציווי עליהם נאמר בפרשיות שלפני זה), ורק בעניין זה יש צורך והכרח שהאמירה תהיה "בהקהל" (כנ"ל ס"ד).

ז

עניין הנ"ל - ככל ענייני התורה - מהווה הוראה בעבודתנו:

כאשר הרבי שולח שלוחים ודורש להתמסר לעבודה של הפצת היהדות, הפצת תורת החסידות וכו' - ישנם החושבים: הן אמת שבוודאי צריכים לקיים את השליחות, אבל אף־על־פי־כן, מהי המהירות? אפשר לעשות זאת ברגע שלאחרי זה...

ובכן, צריכים לדעת שהקיום של "רוב גופי תורה" של אותם יהודים הנמצאים במקום שאליו נשלח, תלוי בשליחות שלו!

בכלל, עומדים עתה יהודים בתנועה של חיפוש אחר אמונה, תורה ומצוות, אלא שאינם יודעים כיצד ובאיזה אופן יש לעשות זאת. וכיוון שכן, הרי האיחור בקיום השליחות עלול לגרום לידי כך שיפרשו את עניין האמונה וכו' באופן הפכי רח"ל!

אילו היה עניין השליחות רק עבורו (עבור השליח), כדי שלאחרי מאה ועשרים שנה יוכל לבוא אל הרבי ולומר לו "עשיתי שליחותך" - אולי היה נתינת־מקום לדחות את קיום השליחות;

אבל האמת היא, שכוונת השליחות ששולח הרבי היא - בשביל **הזולת**, כדי להציל את אותן נשמות של בני ישראל שנמצאים במקום שליחותו, ולכן, אי־אפשר לדחות את קיום השליחות, שהרי **ברגע זה** עלול יהודי לפרש את עניין האמונה וכו' באופן הפכי, ושוב לא תהיה אפשרות ח"ו להציל אותו!

אך עדיין יכול לטעון: וכי מחוייב הנני למהר ולרוץ ולפעול על הזולת, בגלל הספק, שמא אחר־כך יהיה מאוחר?!

ועל זה אומרים לו, שהפעולה על הזולת היא לא רק טובה עבור הזולת, אלא זהו עניין שנוגע גם אליו - כפי שלמדים ממה שכתוב בפרשתנו שהעניינים ש"רוב גופי תורה" תלויין בהם נאמרו ב"הקהל", "אל כל עדת בני ישראל", כולם יחדיו, היינו, שגם אהרון הוצרך להמתין עד **שיתאספו כל בני־ישראל**, כולל גם בנה של שלומית בת דברי... ורק אז קיבל אהרון הוראות אלו, ועל־דרך זה בנידון דידן, שגם הוא אינו יכול לקבל את העניינים השייכים אליו עד שיעסוק במסירת הוראות התורה **ליהודים נוספים**.

ח

ויש להוסיף ולבאר הרמז בדיוק הלשון "פרשה זו... שרוב **גופי** תורה תלויין בה":

מהחילוקים שבין "גופי תורה" לנשמה דתורה - שנשמה דתורה קשורה עם כוח המחשבה, ו"גופי תורה" קשורים עם כוח המעשה.

וזהו ש"רוב גופי תורה" תלויין בפרשה זו - שהקדושה שאודותה מצווה התורה בפרשה זו ("קדושים תהיו") היא הקדושה בנוגע לכוח המעשה ("גופי תורה").

ועל זה נאמר "קדושים תהיו כי קדוש אני":

ובהקדם מאמר חז"ל[18] על פסוק זה: "קדושים תהיו, יכול כמוני, תלמוד לומר כי קדוש אני, קדושתי למעלה מקדושתכם".

ועל־פי הידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר[19] שגם קושייה והווה־אמינא בתורה הוא עניין של תורה, נמצא, שיש נתינת־מקום לכך שקדושתו של יהודי, "קדושים תהיו", תהיה **"כמוני"**, כמו הקדושה ד"קדוש אני", קדושת העצמות[20].

וקדושה זו, שעל־ידה באים לקדושה של "קדוש אני", היא הקדושה **שבנוגע לכוח המעשה** דווקא ("גופי תורה").

18) ויק"ר שם, ט.
19) ראה אגרות־קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ריש עמ' קלג. וראה גם סה"ש תש"ב ריש עמ' 125.
20) ראה גם מאור־עיניים עה"ת ריש פרשתנו.

והיינו, שאף־על־פי שכוח המחשבה הוא דק ורוחני יותר, ומגיע בנפש בעומק יותר, שלכן אמרו חז"ל[21] "הרהורי עבירה קשו מעבירה", מכל־מקום, דווקא על־ידי הקדושה דכוח המעשה מגיעים להקדושה ד"קדוש אני".

וטעם הדבר - לפי שהגבוה גבוה ביותר נמשך דווקא על־ידי המטה מטה ביותר.

ע

וזהו גם מה שפירש רש"י "קדושים תהיו, הוו פרושים מן העריות":

בפירוש "קדושים תהיו" כתב הרמב"ן[22] (וכן הובא בכמה מקומות בחסידות[23]) שקאי על הציווי של "קדש עצמך במותר לך"[24], שזוהי דרגא נעלית בעבודה, שפורש עצמו אפילו מדברים המותרים. אבל פירוש רש"י - פשוטו של מקרא - הוא: "הוו פרושים מן העריות".

והיינו, שנוסף לכך שהקדושה בפרשת קדושים קשורה עם כוח המעשה ("גופי תורה"), הנה בכוח המעשה גופא מדובר לא אודות קדושה בדברים המותרים (כפירוש הרמב"ן), ששורשם מקליפת נוגה[25], אלא אודות פרישות מן העריות, שהם דברים האסורים ששורשם מג' קליפות הטמאות[26], ובג' קליפות הטמאות גופא הרי זה תוקף וקושי הקליפה, "ערוות הארץ"[27].

וכפי שמצינו שמצד תוקף הקליפה שבעריות הרי זה באופן שנפשו של אדם מחמדתן[28], ועד כדי כך הוא תוקף התאווה, שבמנחה דיום־הכיפורים, קרוב לנעילה, קורין בתורה פרשת עריות, כדי להבהיר ולשלול עניין זה[29].

וזהו גם שאיסור עריות הוא עוון חמור ביותר, וכפי שמבאר הצמח־צדק[30] בלשון המשנה "חמש־עשרה נשים כו'", שחמש־עשרה בגימטריא י"ה,

21) יומא כט, רע"א. וראה רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ג.
22) ריש פרשתנו.
23) ראה תניא פ"ל (לט,א).
24) יבמות כ,א.
25) תניא פ"ז.
26) שם פ"ו.
27) מקץ מב,א. שם, יב. וראה פרש"י לך־לך יב,יט.
28) חגיגה יא,ב. וש"נ. רמב"ם הל' איסו"ב פכ"ב הי"ט.
29) ראה פרש"י ד"ה קורין – מגילה לא,א. ט"ז או"ח סתרכ"ב סק"ד. שו"ע אדה"ז שם ס"ד.
30) בחידושיו על הש"ס ריש יבמות.

לפי שחטא עריות פוגם בשם י"ה.

וכמובן גם מגודל העונש שבעריות, כי מכיוון שהעונש הוא לפי ערך הפגם[31], הרי מגודל העונש מובן גם גודל הפגם.

אך דווקא בפרישות מן העריות מתבטא עניין "קדושים תהיו", ודווקא על־ידי זה באים לקדושה של "קדוש אני", קדושת העצמות[32], כאמור, שהגבוה גבוה ביותר נמשך דווקא על־ידי המטה מטה ביותר[33].

ו

ויש לקשר זה עם פירוש רש"י בסוף הפרשה שלפני זה - "ולא תטמאו בהם אני הוי' אלוקיכם","הא אם תטמאו, איני אלוקיכם, ואתם נפסלים מאחרי, ומה הנאה יש לי בכם, ואתם מתחייבים כליה":

נתבאר לעיל[34] שג' הלשונות שבפירוש רש"י הם כנגד ג' העניינים "אני", "הוי'" ו"אלוקיכם". ואף־על־פי־כן כותב רש"י בתחילת העניין "איני אלוקיכם" - כיוון ש"אלוקיכם" הוא עניין כללי שעל־ידו לוקחים גם את "הוי'", וגם את "אני".

והעניין בזה:

"אלוקיכם" - מורה על דרגא תחתונה באלוקות, ולכן במקביל לזה נאמר הלשון "אתם נפסלים מאחרי" בחינת אחוריים, והיינו, לפי ששם אלוקים בכללותו הוא חיצוניות (אחוריים) בלבד לגבי שם הוי'[35], ומכל־שכן "אלוקיכם", היינו, כפי ששם אלוקים נמשך בנבראים להיות כוח הפועל בנפעל, שזהו חיצוניות ואחוריים בשם אלוקים גופא.

ואף־על־פי־כן, דווקא על־ידי "אלוקיכם" לוקחים את עניין "הוי'", ואף גם את עניין - "אני".

ועל־דרך זה בענייננו - שקדושת העצמות ("כי קדוש אני") נמשכת דווקא על־ידי הפרישות

31) תניא פכ"ד בהגה"ה.
32) נתבאר גם שאין זה בסתירה להמבואר במאמרי חג השבועות (סה"מ תר"ס עמ' קנג ואילך) שהעניין ד"קדוש אני" נמשך דווקא על־ידי העבודה ד"קדש עצמך במותר לך" (ראה גם לקו"ש ח"א עמ' 257 ואילך) – חסר הביאור (המו"ל).
33) ראה גם לקו"ש חי"ב עמ' 91 ואילך.
34) שיחת ש"פ אמור תשכ"ה – נדפסה (לאח"ז) בלקו"ש חכ"ב עמ' 96 ואילך.
35) תניא אגה"ת פ"ד (צד, סע"א). ובכ"מ.

מן העריות ("קדושים תהיו", "הוו פרושים מן העריות"):

הקב"ה מצד עצמו הוא קדוש ומובדל מעולמות לגמרי, אלא שנתאווה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים[36], נתאווה דייקא, עניין של תאווה ללא טעם[37], היינו, שרצונו ליהנות מעבודתם של בני־ישראל.

והעבודה שממנה יש להקב"ה הנאה - היא העבודה בדברים התחתונים ביותר דווקא, שזוהי הקדושה בענייני עריות.

ועניין זה קשור עם המדריגות התחתונות דשם אלוקים - כידוע[38] שהיניקה לקליפות (ג' קליפות הטמאות, עד ל"ערוות הארץ", שמשם הוא עניין הערִיות) היא מהצירופים של אלוקים, ובזה גופא - לא מהצירופים של האותיות הראשונות, אלא מהצירופים של האותיות האחרונות דווקא.

ודווקא על־ידי עבודת הקדושה בענייני התחתונים - לוקחים את העניין ד"קדוש אני".

(קטעים מהתוועדות שבת־קודש פרשת קדושים, ו' באייר ה'תשכ"ה - בלתי מוגה)

36) תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפל"ו. ובכ"מ.
37) המשך תרס"ו בתחילתו.
38) ראה ספר־הליקוטים ר"פ בא. פע"ח שער המצוות פ"ו. שער הכוונות עניין הפסח דרוש א'. תו"א יתרו (בהוספות) קט,ד. ובכ"מ.

סיכום

בתחילת פרשתנו: "וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו...". רש"י מצטט את המילים "דבר אל כל עדת בני ישראל" ומפרש: "מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלויין בה". כוונתו: הסדר הרגיל הוא שמשה מוסר את פרשיות התורה לאהרון וזקני ישראל ורק אחר כך היה מוסרם לעם ישראל כולו, אך פרשה זו נאמרה מלכתחילה לכל עם ישראל יחד, "בהקהל", והטעם: "מפני שרוב גופי תורה תלויין בה".

וצריך להבין:

א) מדוע זה "שרוב גופי תורה תלויין בה" מהווה סיבה לחרוג מהמנהג הרגיל ולמסור את הפרשה "בהקהל"? הרי בכל אופן היו הדברים מגיעים לכלל ישראל, ומה היה חסר אילו היה מוסרה תחילה לאהרון והזקנים כפי הסדר הרגיל?

ב) "גופי התורה" שנזכרו בפרשה זו כבר נמסרו לבני ישראל בפרשיות קודמות, לדוגמא: שבת וכיבוד הורים שנזכרו בפרשתנו ("איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו") נמסרו בר לישראל כבר בעשרת הדיברות. מהי אם כן החשיבות שבפרשה זו "מפני שרוב גופי תורה תלויין בה"?

הביאור בזה:

פרשה זו מלמדת אותנו מה הוא האופן הנכון לקיים ולבצע "גופי תורה" שנמסרו לישראל בעבר, ולפיכך נחשבת לפרשה חשובה. לדוגמא: מסמיכות ציווי שבת לכיבוד הורים שבפרשתנו, למדים ש"אף על פי שהזהרתיך על מורא אב, אם יאמר לך חלל את השבת אל תשמע לו". וזהו שמדייק רש"י: "רוב גופי התורה תלויין בה" – הקיום הנכון של גופי התורה ומדובר בגופי תורה שכבר נמסרו לישראל, יש צורך להזדרז ולהורות לישראל מהו האופן הנכון לקיימם, כדי שחלילה לא יבואו לקיימם באופן שגוי.

ההוראה מזה בעבודת האדם:

ישנם הטוענים, שאכן יש לבצע את שליחותו של הרבי בדבר הפצת המעיינות, אך אין הדבר צריך להיעשות במהירות כל כך, ניתן לדחות זאת לזמן מאוחר יותר...

והמענה על זה: עתה עומדים יהודים בתנועה של חיפוש אחר אמונה, תורה ומצוות, אלא שאינם יודעים מהו האופן הנכון לעשות זאת, נמצא כי קיום "גופי התורה" של אותם יהודים תלוי בביצוע השליחות שלו, באם חלילה יתעכב בביצוע שליחותו, עלולים אותם יהודים לקיים את גופי התורה לא כפי האופן הנכון. לפיכך יש לבצע את השליחות במהירות ובהקדם.